«վեալով զփափն, եւ թէ երթաս քեզ շատ
«պատիւ կառնէ եւ անհամար գանձ կու-
«պարգեւէ եւ մեծամեծ պարգեւօք կու-
«զարկէ քեզ յայսկոյս եթէ հաւանիս ա-
«մենայն կրօնից նոցա եւ ըստ կամաց
«նոցա գնաս։ Զի հայր եւ որդի լինե-
«լով միմեանց եւ երթեւեկութիւն առնե-
«լով հանապազ, եւ զինչն եւ զգրեանս
«առ սա դնելով յաւանդի եւ շատ պա-
«տուական զարդերք, որպէս թագաւորաց
«վայելէ, ոսկով օծեալ ականակուռն զի-
«նուք եւ այլ պատուականս, բազում պար-
«գեւս եւ ընծայս տանել ի պատիւ փա-
«փին եւ այլ մեծամեծաց նորա։ Եւ այս-
«պէս մեծ պատրաստութեամբ ելեալ յԸս-
«տամբօլու, փախստականի նման գնաց
«առանց հրաժարական ողջունի՝ ոչ մեզ
«եւ ոչ իւրոց բարեկամացն։

«..... Եւ ուր որ գնայ նա՛ վնասն եհաս
«յամենայն հայսն գոթացոց, որ են Պուղ-
«տանացիք եւ Լեհացիք եւ Սեչովացիք
«եւ յայլ քաղաքս նոցա որ Նիկոլ անուն
«եպիսկոպոս մի՝ մեր իմաստուն եւ սուրբ
«հոչակ առաջնորդացն նեղ արկանելոյ
«վշտացն ի Ֆռանգաց հաւատն զարձաւ
«եւ զշատ կէսն ի հայոց ընդ իւր դար-
«ձոյց յօրէնս նոցա»։ (Ժամանակագրու-
թիւն Գրիգորի վարդապետի Կամախեցւոյ
կամ Դարանաղցւոյ։ — Հրատ. Մեսրոպ
վարդ. Նշանեան, Տպարան Առաք. Աթո-
ռոց Ս. Յակոբեանց, Երուսաղէմ 1915,
էջ 384–385)։

«Եւ ինքն՝ խուլն գնաց ի կենաց վե-
«րեւոն դէպ ի Հռովմ առ փափն, եւ ուր
«որ գնաց՝ խաբկանօք առին զպատուա-
«կան զընծայսն ի ձեռացն եւ սակաւ
«մնաց։ Եւ յորժամ եհաս առ փափն, նա՛
«ընդունեցաւ եւ եռուր զվանքն հայոց եւ
«կերակուր պատրաստելով հանապազորդ
«եւ թոշակ ծախսին հրամայեաց տալով։

«Եւ վաղվաղակի ի նեղ տեղի կենալով
«եւ ի կարօտութենէ սիրելեացն եւ բա-
«ղեկամացն ի տեսութենէ զրկելոյ եւ զիւր
«փառսն զորս ունէր, զայս ամենայն ի միտ
«ածելով եւ կարի յոյժ ի զղջութիւն գա-
«լով։ Եւ յորժամ կամ եղեալ որ գայր,
«նա՛ այն Պաղտասար ուրացող նամակ
«զրկելով առ փափն թէ՝ զայդ որ եկաւ
«առ քեզ, լա՛զում լա՛զում չթողու որ գայ,
«որ հետ Զաքարէին այնպէս խորհեալ
«էին՝ թէ դուրս գալովն շատ վնաս կու
«լինի։ Եւ յորժամ թուղթն կու հասնի՝
«ի փափն, նա պինդ կու բռնէ թէ՝ այլ
«քեզ աստից գնալու ճար չկայ։

«Եւ նա առ վտանգին լալագին թղթեր
«էր զրկել, առ հարազատ եղբայրն իւր
«ի Տարվէշն եւ յայլ բարեկամսն, զի ի
«պայլոզիցն եւ ի ձէնջ յամենեցունցդ ա-
«ղաչանաց գիր զրկելով առ փափն, զի
«թերեւս արձակել հրամայեսցէ եւ թողցէ։
«Եղբայրն այլ ի բազում քահանայից եւ
«ժողովրդոց եւ ի ֆռանգ պայլոզիցն գիր
«առնելով եւ եկն առ մեզ եւ մեք այլ
«տուաք թուղթ աղաչանաց. նա՛ մինչ որ
«գնալով աստից, նա մեռել էր»։ (Ժա-
մանակագրութիւն Գր. վրդ. կամախեցւոյ
էջ 386–387)։

Յարգելի բժիշկ Տօքթ. Վ. Յ. Թորգո-
մեան «Հանդէս Ամսօրեայի» թիւ 11–12ի
մէջ (Նոյ. Դեկտ. 1930) միացեալ էջ
674–676 հրատարակած է Երեմիա Չէ-
լէպի Քէօմիւրճեանի կողմէ շարադրուած
հետեւեալ երեք տապանագիրները որոնց
առաջին երկուքը իւր քեռիին Ամբակու-
մին վրայ (վախճանած 1658ին) յօրինո-
ւած են։

ԺԳ. 1. Այս է շիրիմն մահտեսի Ամբակումի
Նավրէր գիւղէ այսր որ իջեալ ի պանդխտի։
Ի յասպարէզ սոյն կենցաղի բարւոք վարի.
Ըստ մարմնոյ անծնունդ՝ բայց ըստ ոգոյ ան-
[թվելի։

Մերկն ի մօրէ նոյն մերկ դարձաւ ի ծոց երկրի
Եթող այլոց զոր ստացաւ զգոյս աշխարհի։
Էառ զկտաւոյս պատանաց զփածանս մարմնի
Միայն անունն ի հող իւրում արդ ընթեռնուի։
Բոտեալ ունի առ ձեզ մաղթանս կողկողալի,
Ձեղուն սրտիւ ասել հոգւոյն Տէրն ողորմի։
Է Ոճն[1] հայ թիւ որ սուրբ Յակոբն հոռմէն գերի
Յաւուր մահուն ԻԳ. Նոյեմբերի։

Գ. ՀՆԱՍԷՐ

(Շարունակելի)

1. 1107=1658.

ԳՐԱԿԱՆ

«ԱՆՈՆՑ՝ ՈՐ ԻՆԿԱՆ...

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ինկան... Յեղին համար որ կ'ապրի անմեռ բայց թշուառ
Ճամբուն վրայ Պայքարին, Անկախութեան ու Լոյսին
Հաւատք իրենց հոգիին՝ զոր Մարդկութիւնը կ'ատէ,
Յեղին համար Նահատակ, համար յեղին որ ապրի...

Ինկան... Յեղին սրտին մէջ հիմա, վրէժը՝ կու լայ,
Ազատութեան տենչը կայ հո՛ն, յաղթանակն ապագայ,
Սուգը՝ զոհուած կեանքերուն իմին յեղիս հոգւոյն մէջ
Փառքը վաղուան Յարութեան, Արշալոյսին ու կեանքին։

Ինկան... Անոնց Արիւնը յեղն է՝ որ դարերէն պիտ' ուզէ,
Անոնց անունը որքն է՝ որ դարերուն կրտակ է.
Անոնց կամքն է կատարող ճակատագիրը՝ Աստուած...
Անոնց Ուխտն է. «Զրմեռնիլ, հաւատալ եւ պայքարիլ...»։

Ինկան... Ո՛չ սուգ տար դո՛ւն, ո՛չ արցունք Անոնց անյայտ շիրմերուն,
Այլ հաւատքի տեղ հոգւոյդ մէջ պաշտէ՝ դուն, ո՛վ սո՛ւրբ յեղ
Քեզի՛ համար Զոհուածներն, քու յաղթութեան ու փառքին,
Զի կ'ապրիս դո՛ւն, երբ գիտնաս ապրեցընել զանոնք միշտ։

ՅԵՐԱՊ

ՕՐԸ

Այս աղուոր, անգուշակ, այս տրտում
Օրը դեռ հոգիիս պարտէզին
Ծաղիկն է. միակ վարդը ժպտուն
Ուր ցօղի կաթիլներ կը մնին։

Կը յիշէ գուցէ օրն այս, եկուոր
Մը որուն ո՛չ մէկ տուն կը սպասէր,
Որ սրտիս խորհուրդին մէջ անսէր
Ընդգոգեց իր ստուերն հեշտօրոր...

Կը հիւսէ գուցէ օրն այս երբեք
Ջերազուած կախարդանք մը գաղտնի,
Մանկութեան լոյսին պէս, երբեմնի
Շո՛ղ մարած սրտիս մէջ յուսաբեկ...

Ու չեղած իրիկունը տրտում,
Այ՜նքան բոյր, այ՜նքան երգ, այ՜նքան սէր
Հոգիիս որ անո՛ր կը սպասէր,
Օրն այս ջի՜նջ, անգուշակ ու ժպտուն...

ԱՐՍԷՆ-ԵՐԿԱԹ

digitised by A.R.A.R.@